

INFORMAȚII PERSONALE

Alexandru Gafton



📍 17.VII.1966, Cavnic, Maramureș
☎️ 0723690291
✉️ algafton@gmail.com
🌐 <https://www.researchgate.net/profile/Alexandru-Gafton>
ORCID 0000-0002-1706-169X;
<https://uaic.academia.edu/AlexandruGafton>;
naționalitatea română

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

- 2020 *Doctor Honoris causa* al Universității din Craiova
(H.S. 4, 12 III, 2020, Art. 9)
- 2017 *Doctor Honoris causa* al Universității din Pitești
(H.S. 191, 10 VI, 2017, Art. 1);
- 2016 *Doctor Honoris causa* al Universității „Valahia”, din Tîrgoviște (H.S. 11 S,
28 VII, 2016, Art. 1);
- 2008 **Conducător de doctorat** în domeniul *Filologie*, specialitatea *Limba română*

OM 4963/31.07.2008

- 2005 **Profesor** - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, Catedra de limba
română și lingvistică generală
Cursuri și seminarii (licență, masterat școala doctorală):
- Istoria limbii române; Istoria limbii române literare; Lingvistică diacronică;
Introducere în filologie și editarea textelor vechi.

- 1995-2005 **Preparator, asistent, lector, conferențiar** - Universitatea „Alexandru Ioan
Cuza”, Iași, Catedra de limba română și lingvistică generală
Cursuri și seminarii (licență, masterat):
- Istoria limbii române; Lingvistică diacronică; Introducere în filologie și
editarea textelor vechi; Paleografie româno-chirilică

Responsabilități administrative

- 2006-2014; 2018-2020 - șeful Catedrei de Limba română și lingvistică generală;
2006-2014; - membru în Consiliul Facultății de Litere al Universității „Alexandru Ioan
Cuza”, din Iași
2019-2020 - prodecan al Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași
2020-2024 - decanul Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași

EDUCAȚIE ȘI FORMARE

1996 – 2000 studii doctorale – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași

2000: Doctor în filologie, cu teza de doctorat *Studiu lingvistic asupra Codicelui popii Bratul în comparație cu alte versiuni ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, elaborată sub îndrumarea științifică a Profesorului Vasile Arvinte

1990 - 1994 Studii de licență - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași

Teza de licență:

Barbarismul. Trăsături caracteristice și tipologie (cu exemplificări din limba română literară contemporană) - îndrumător conf. univ. dr. Eugen Munteanu

STAGII, BURSE

2011-2012 (1 septembrie-29 februarie) Profesor invitat la Universitatea Zürich (în urma câștigării bursei „Prințul Dimitrie Sturdza”); cursuri ținute: *Procesele constitutive și evolutive ale aspectului literar al limbii române și Traducerea ca influență culturală și mentalitară*;

1998 (1 aprilie-31 iulie) bursier al Universității Konstanz (Germania), specialitatea Romanistică și lector de limba română la Sprachlehrinstitut, Universitatea Konstanz (Germania)

Granturi și alte proiecte

- directorul proiectului PN-II-ID-PCE-2012-4-0285 „Corpus electronic al textelor românești vechi (1521-1640) (CETRV)”/ „Electronic corpus of the Old Roumanian texts (1521-1640)”, finanțat prin grant ANCSI (2013-2017);
- co-organizator Conferinței Naționale „Text și discurs religios” (nouă ediții 2008-2017) - <http://www.entdr.ro/>;
- membru co-fondator și editor-șef al revistei on line „Diacronia” - <http://www.diacronia.ro/ro>;

Comitete de redacție ale revistelor de specialitate

- „Analele Universității «Alexandru Ioan Cuza», din Iași”, seria III.e, Lingvistică (membru al colegiului de redacție, 1995 –);
- „Diversité et identité culturelles en Europe” (membru al comitetului științific, 2014 –);
- „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie” (membru al comitetului științific, 2014 –);

Referent științific

- „Diacronia” (editor-șef, 2015-);

- „Studia Translatoria” (referent, 2018-);

- Editura Universității de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie, „G.E. Palade”, Tîrgu Mureș (referent, 2021-)

- Membru în societăți și organizații științifice
- expert ARACIS al Comisiei de Limbi și Literaturi (2006-);
 - președintele Comisiei de filologie a C.N.A.T.D.C.U. și membru în Consiliul general al C.N.A.T.D.C.U. (sept. 2012 - iun. 2016);
 - vicepreședintele Comisiei de filologie a C.N.A.T.D.C.U. (iun. 2016-iun.2020);
 - membru în Consiliul de coordonare al Institutului Limbii Române (2017);
 - membru al Comisiei de filologie a C.N.A.T.D.C.U. (iun. 2020-iunie 2024);
 - membru al Comisiei de normare a limbii române, a Academiei Române (2023-);
 - membru al Comisiei de filologie a C.N.A.T.D.C.U. (aug. 2024-);
- membru al:
 - Observatoire Europeen du Plurilinguisme;
 - Seminário Medieval**Literatura, pensamento e sociedade**, Instituto de Filosofia, Porto;
 - Association de théorie, histoire littéraire et traductologie „Fabula”;
 - co-înițiator și vicepreședinte al Asociației Culturale „Text și discurs religios”.

COMPETENTE
PERSONALE

Limba maternă:

Română

Alte limbi străine cunoscute

	INTELEGERE		VORBIRE		SCRIERE
	Ascultare	Citare	Participare la conversație	Discurs oral	
Franceză	C1	C2	B2	B2	B2
Engleză	C2	C2	A2	A2	A2
Italiană	B2	B2	A2	A1	A2
Maghiară	B2	B2	A1	A1	A1
Germană	A1	A2	A1	A1	A1
Latină, slavă veche, greacă veche	A1-A2				

BIBLIOGRAFIE

I. VOLUME

1. *Hipercorectitudinea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2000; Editura Universității de Vest, Timișoara, 2019 (ediție revăzută).
2. *Evoluția limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea. Studiu lingvistic asupra Codicelui Bratul în comparație cu Codicele Voronețean, Praxiul Coresian și Apostolul Iorga*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2001.
3. *După Luther. Edificarea normei literare românești prin traduceri biblice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005.
4. *De la traducere la norma literară*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012; Editura Universității de Vest, Timișoara, 2024.
5. *Biolingvistică. Constituirea și funcționarea limbajului uman*, Editura Universității din București, 2024; o formă prescurtată a apărut sub titlul *Fundamentele biosociale ale limbii*, la Editura Universității din București, 2025.
6. *Știință și ideologie*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2025.

II. EDIȚII DE TEXTE VECHE

1. *Codicele Bratul*, (ediție de text și studiu filologic), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2003.
2. *Biblia de la București. 1688*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2 vol., Iași, 2001, 2002 (în colaborare cu V. Arvinte, I. Caproșu, Laura Manea, N.A. Ursu).
3. *Palia de la Orăștie (1582) I. Textul*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005, (în colaborare cu V. Arvinte, I. Caproșu, S. Guia).

III. CAPITOLE DE CARTE

1. *Palia de la Orăștie (1582), II. Studii*, capitolul *Palia de la Orăștie ca traducere*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2007.
2. Iacob, Gh. (coord.), *Universitatea din Iași 1860-2010*, capitolul *Întemeierea studiilor filologice la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași* (coautor de capitol Adrian Poruciu), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.
3. Iacob, Gh. (coord.), *Universitatea din Iași 1860-2010*, capitolul *Limba română și Lingvistica generală*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.
4. *Enciclopedia Literaturii Române Vechi*, Eugen Simion (coord.), Fundația Națională pentru Știință și Artă, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2018.

IV. CURSURI ȘI MANUALE UNIVERSITARE

1. Capitolul *Probleme ale constituirii normei literare românești*, în Ileana Oana Macari, *Limbă română și civilizație. Curs pentru avansați*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005, p. 103-121.
2. *Elemente de istorie a limbii române*, Editura Restitutio, Iași, 2001.
3. *Introducere în paleografia româno-chirilică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2001 (ediția a II-a, 2003).
4. Macari, O., Milică, I. (coord.), *Romanian culture - a crash course*, capitolul *The Romanian language*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași, 2021.

V. TRADUCERI

a. Volume

1. *Creștinismul antic*, Editura Demiurg, Iași, 2011 (Charles Guignebert, *Le Christianisme antique*, Flammarion, Paris, 1921);
2. *Schiță pentru o istorie a limbii latine*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014 (Antoine

Meillet, *Esquisse d'une histoire de la langue latine*, Hachette, Paris, 1928) (co-traducător Iulian Popescu).

3. *Lingvistică romanică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014 (Martin Dietrich Glessgen, *Linguistique romane*, Armand Colin, Paris, 2012).

4. *De la greci la Darwin*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2014 (Henry Fairfield Osborn, *From Greeks to Darwin*, MacMillan, London, 1913) (co-traducător Adina Chirilă).

5. *Darwin și științele umaniste*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2014 (James Mark Baldwin, *Darwin and the humanities*, Review Publishing co, Baltimore, 1909) (co-traducător Adina Chirilă).

6. *Viața cuvintelor studiată în semnificațiile lor*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015 (Arsène Darmesteter, *La vie des mots étudiée dans leurs significations*, Paris, 1895).

7. *Filozofia limbii*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2015 (Albert Dauzat, *La philosophie du langage*, Ernest Flammarion, 1932) (co-traducător Magda Jeanreanu).

8. *Teoriile evoluției*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2016 (Yves Delage și Marie Goldsmith, *Les theories de l'evolution*, Flammarion, Paris, 1920) (co-traducător Nicoleta Dănilă).

9. *Darwinismul astăzi*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2017 (Vernon Lyman Kellogg, *Darwinism to-day*, London, New York, 1907) (co-traducător Adina Chirilă).

10. *Către originile limbajului. O istorie naturală a vorbirii*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2017 (Jean-Louis Dessalles, *Aux origines du langage. Une histoire naturelle de la parole*, Hermes, Paris, 2000).

11. *Sacrificiul. Eseu diacronic*, Editura Demiurg, Iași, 2018 (Alfred Loisy, *Essai historique sur le sacrifice*, Naurry, Paris, 1920) (co-traducător Adina Chirilă).

12. *Patru dimensiuni ale evoluției. Variație genetică, epigenetică, simbolică și comportamentală*, Editura Demiurg, Iași, 2019 (Eva Jablonka, Marion J. Lamb, *Evolution in Four dimensions Genetic, Epigenetic, Behavioral, and Symbolic Variation in the History of Life*, MIT Press, 2005) (co-traducător Adina Chirilă).

13. *Instruirea imaginației: limba ca o tehnologie socială a comunicării*, Editura Universitaria, Craiova, 2019 (Daniel Dor, *Instruction of Imagination. Language as a social communication technology*, Oxford University Press, 2015) (co-traducător Vlad Preda).

14. *Intellectualii și societatea*, Editura Universității „Lucian Blaga”, din Sibiu, 2025 (Thomas Sowell, *Intellectuals and Society*, Basic Books, New York, Revised and Enlarged Edition, 2012) (co-traducător Adina Chirilă).

b. Articole

1. *Sînt transmisibile variațiile dobîndite?*, în „Diacronia”, 1, 13 ianuarie, 2015, A 16, p. 1-13 (Henry Fairfield Osborn, *Are acquired variations inherited?*).

2. *Neo-lamarckism și neo-darwinism*, în „Diacronia”, 2, 17 iulie, 2015, A 32, p. 1-8 (Liberty Hyde Bailey, *Neo-lamarckism and neo-darwinism*).

3. *Limitele selecției organice*, în „Diacronia”, 4, 1 august, 2016, A 63, p. 1-4 (Henry Fairfield Osborn, *The limits of organic selection*).

4. *Mecanismul ereditar și căutarea factorilor necunoscuți ai evoluției*, în „Diacronia”, 4, 1 august, 2016, A 64, p. 1-11, (Henry Fairfield Osborn, *The hereditary mechanism and the search of the unknown factors of evolution*) (co-traducător Adina Chirilă).

5. *Relațiile dintre lamarckism și darwinism; neolamarckism*, în „Diacronia”, 5, 23 martie, 2017, A 80, p. 1-6, coautor Adina Chirilă (Alpheus Spring Packard, *The relations between Lamarckism and Darwinism; Neolamarckism*) (co-traducător Adina Chirilă).

6. *Un nou factor al evoluției*; în „Diacronia”, 7, 27 aprilie, 2018, A 112, p. 1-13, (James Mark Baldwin, *A new factor in evolution*) (co-traducător Adina Chirilă).

VI. ARTICOLE ȘI STUDII

1. *Observații asupra originii expresiei **copil din flori***, în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 160-164.

2. *O ipoteză interpretativă asupra înțelesului sintagmei paulinice **a vorbi în limbi***, în *Limbaje și comunicare II*, Institutul European, Iași, 1997, p. 242-249.

3. *Închideri ale vocalelor românești **é** și **ó***, în AUI XLIII (1997), p. 125-138.

4. *Concepția lui G. Ivănescu asupra științei foneticii*, în AUI XLIII (1997), p. 245-249.

5. *Rom. **frânghie** și posibilele sale etimologii*, în AUI XLIII (1997), p. 268-270.

6. *Rom. **sîrg***, în AUI XLIII (1997), p. 270-272.

7. *Su alcuni valori della congiunzione **deca** in alcune versioni dell' **Apostol** del secolo XVI*, în ASUI II (1999), p. 95-102.

8. *Negația în versiuni românești ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 29-46.
9. *Opțiune și greșală în traduceri românești de texte biblice din secolul al XVI-lea: Codicele Bratul, Codicele voronețean, Apostolul Coresi, Apostolul Iorga*, în SCL, LI, 1, 2000, p. 103-116.
10. *Observații asupra conceptului biblic 'chemare' (Traducerea gr. kalevw în limbile română, germană și maghiară)*, în ASUI III/IV (2000-2001), p. 233-238.
11. *Aspecte ale constituirii normei literare românești în texte din secolul al XVI-lea*, în AUI, XLVI/XVII (2000-2001), p. 39-53.
12. *Opțiune și greșală în traduceri românești ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, în *Limbaje și comunicare IV*, Editura Universității, Suceava, 2001, p. 69-79.
13. *From Ruah to Pneuma*, în „Southeastern Europe”, 29 (2002), p. 69-76.
14. *Relația dintre Noul Testament de la Bălgrad (1648) și textul corespunzător din Biblia de la București (1688)*, în *Biblia 1688*, vol. II, Editura Universității, Iași, 2002, p. LV-LXXXIII.
15. *Considerații asupra rolului gloselor în vechile texte românești*, în „Philologos”, I, nr. 1-2, 2005, p. 80-113.
16. *Numele în Biblie*, în AUI, LI (2005), p. 165-179.
17. *Aspecte ale traducerii Paliei de la Orăștie*, în „Studia in honorem magistri Vasile Frățilă”, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2005, p. 243-260.
18. *Caracteristicile de esență ale vechii norme literare românești*, în „Balkanarchiv”, Neue Folge, Herausgegeben von Wolfgang Dahmen und Johannes Kramer, Band 30/31/32 (2005/2006/2007), p. 381-408.
19. *Traducerea Paliei de la Orăștie reflectată de construcții de origine ebraică*, în „Philologica Jassyensia”, an III, nr. 1, 2007, p. 11-25.
20. *Elementul slavon în Palia de la Orăștie*, în „Philologos”, anul II, nr. 5-6 (3), 2007, p. 191-198.
21. *Relația dintre elementul maghiar și cel slavon în limba română*, în *Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice*, Editura Alfa, Iași, 2007, p. 107-130.
22. *Polivalența la nivel lexical. Un caz: vrom. a ținea*, în AUI LIII (2007), p. 37-50.
23. *Polemica științifică la G. Ivănescu*, în AUI LIII (2007), p. 475-483.
24. *Palia de la Orăștie – prima încercare de traducere a textului sacru*, în AUI LIV (2008), p. 5-11.
25. *Relația dintre sursele traducerilor biblice și concepția de la baza acestora*, în „Text și discurs religios”, 1/2009, p. 125-134.
26. *Originea Românilor - piatră de temelie a Școlii lingvistice de la Iași*, în „Philologica Jassyensia”, an V, nr.1 (9), 2009, p. 51-55.
27. *La traduction de texte sacré: entre contraintes et libertés*, în *Actes du I^{er} Colloque International Perspectives contemporaines sur le monde médiéval*, nr. 1/2009, p. 29-32.
28. *Biblia de la 1688. Aspecte ale traducerii*, în „Text și discurs religios”, 2/2010, p. 49-72.
29. *Consecințele profunde ale contactelor lingvistice*, în *Studii de limba română. Omagiu profesorului Grigore Brâncuș*, ed. Gh. Chivu, Oana Uță-Bărbulescu, București, 2010, p. 77-100.
30. *La traduction en tant que lettre et la glosse en tant qu'esprit*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen”, Pitești, 2010, p. 7-16.
31. *Principiul diacronic în edificarea normei literare*, în *Limba română: controversă, delimitări, noi ipoteze*, actele celui de-al 9-lea colocviu al catedrei de limba română, vol. I, București, 2010, p. 347-353.
32. *Asupra unei traduceri din Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în „Text și discurs religios”, 3/2011, p. 205-207.
33. *Particularități ale traducerii în Biblia de la București și în Noul Testament de la Bălgrad. Cu ilustrări din Epistola lui Iacov*, în „Limba română” LX, 2011, nr. 2 aprilie-iunie, p. 261-272.
34. *Donc*, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen”, Pitești, 2011, p. 15-21.
35. *Asupra unei traduceri din Biblia de la 1688*, în *Filologie și bibliologie, In Honorem Vasile D. Țâra*, Timișoara, 2011, p. 207-211.
36. *Reflectarea tensiunii cultural / cultural în procesul de declarare a surselor textului biblic. Cazul vechilor traduceri românești*, în AUI LVIII (2012), p. 127-153.
37. *Dubletele sinonimice în discursul religios*, în AUI LVIII (2012), p. 155-178 (coautor I. Milică).
38. *Uzul, valorile și dispariția unor termeni: fătărie, a fătări, fătărnice, a fătărnici, fătarnic*, în „Limba română”, LXI, 2012, nr. 2, aprilie-iunie, p. 192-204.
39. *Sources déclarées et sources réelles. Le cas des anciennes traductions roumaines de la Bible*, în „Synergies Roumanie”, 7/ 2012, p. 257-284.
40. *Procese constitutive ale aspectului literar românesc*, în AUT L (2012), p. 93-102.

41. *Les avatars conceptuels de la famille du roum. față. Le témoignage des traductions de la Bible*, în RLR, nr. 305-306, t. 77, 2013, p. 183-201.
42. *Valorile conceptului biblic 'chemare' în vechile traduceri românești*, în „Limba română”, LXII, 2013, nr. 4, octombrie-decembrie, p. 512-522.
43. *Caracterul neîntrerupt al influențelor maghiare asupra românei*, în Études Romanes, Homages offerts à Florica Dimitrescu et Alexandru Niculescu, București, 2013, p. 443-460.
44. *Renașterea filologiei*, în „Revista de Istorie și Teorie Literară”, nr. 1-4, VII (2013), p. 45-50.
45. *Celălalt*, în *Geografii identitare și identități culturale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, p. 21-30.
46. *Avatarii evolutive ale conceptului a educa în textele vechi românești*, în „Dacoromania”, XIX, 2014/1, p. 28-47.
47. *Les caractéristiques de la formation de l'aspect littéraire de l'ancien roumain*, în „Revue Roumaine de Linguistique”, LIX (2014), 1, p. 63-75.
48. *What Do Translations Do?*, în Iulian Boldea (ed.), *Globalization and intercultural dialogue: multidisciplinary perspectives*, I, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2014, p. 13-16.
49. *Social dynamics and the linguistic norm*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, 11/2, 2014, p. 7-24.
50. *O nouă traducere a Bibliei în limba română. Reflecții pe marginea notelor*, în „Text și discurs religios”, 6/2014, p. 135-142.
51. *Esențialitatea diacroniei*, în „Diacronia”, 1, 13 ian., 2015, A1 (1-12), doi: 10.17684/i1A1ro.
52. *Bonomia stilului la Sextil Pușcariu*, în „Caietele Sextil Pușcariu”, Actele Conferinței Internaționale „Zilele Sextil Pușcariu”, Ediția I, Cluj, 12-13 septembrie, 2013, p. 71-76, apărut 2015.
53. *Discursul traducătorilor în principalele versiuni românești contemporane ale Bibliei*, în *Înspre și dinspre Cluj. Contribuții lingvistice. Omagiu profesorului G.G. Neamțu la 70 de ani*. (coord. Ionuț Pomian, ed. Nicolae Mocanu), Editura Scriptor și Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2015, p. 301-316.
54. *Organicitatea științei*, în „Diacronia”, 2, 17 iul., 2015, A17 (1-43), doi: 10.17684/i2A17ro.
55. *Puterea imaginii, dominația conceptului, forța cuvîntului*, în *The Proceedings of the International Conference Globalization and intercultural dialogue: multidisciplinary perspectives*, II, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2015, p. 11-32.
56. *Silence is often the best answer of travellers: views on the contemporary Swedish society*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, 12/2, 2015, p. 155-162.
57. *Sextil Pușcariu - Neogramaticul*, în „Caietele Sextil Pușcariu”, Actele Conferinței Internaționale „Zilele Sextil Pușcariu” Ediția a II-a, Cluj, 10-11 septembrie, 2015, p. 166-173.
58. *Dinamica traducerilor biblice în raport cu ambiguitatea contextuală a termenilor. Studiu de caz: Levitic, 11, 22*, în *Omagiu prof. univ. dr. Petre Gheorghe Bârlea la 65 de ani*, „Analele Științifice ale Universității «Ovidius» Constanța”, seria filologie, tom XXVII, nr. 2, 2016, p. 169-178 (coautor Adina Chirilă).
59. *Știința și mizele autorității*, în „Diacronia”, nr. 4, 1 aug., 2016, p. 1-4.
60. *Considerații asupra teoriei bazei de articulație (I)*, în „Diacronia”, nr. 4, 1 aug., 2016, p. 1-16 (coautor Enikő Pál).
61. *Principiul diacronic în edificarea normei literare*, în „Analele Universității «Alexandru Ioan Cuza», din Iași”, *In Honorem Constantin Frâncu*, seria III.e, Lingvistică, LXI (2015) (coautor Adina Chirilă), p. 81-107.
62. *Reflecții asupra argoului*, în *Magistri et alumni amore scribendi. Studia. In Honorem Professoris Nicolae Felecan*, Editura Mega, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2016, p. 188-195 (coautor Adina Chirilă).
63. *Reflecții asupra principiilor de transcriere a vechilor texte românești*, în „Studii de filologie In Honorem Ștefan Găitănanu”, Editura Universității din Pitești, 2016, p. 185-194.
64. *About authority in science*, în „The Proceedings of the International Conference «Communication, Context, Interdisciplinarity», Section: Language and Discourse”, 4, Tîrgu Mureș, 2016, p. 11-15.
65. „O.K.?”. *Nuanțe ale funcției disimulatoare a întrebării*, în *Sintaxa ca mod de a fi. Omagiu Gabrielei Pană Dindelegan, la aniversare*, (coautor Adina Chirilă), Editura Universității din București, 2017, p. 97-101.
66. *Realitate, știință, metodă*, în „The Proceedings of the International Conference «Globalization and intercultural dialogue: multidisciplinary perspectives»”, IV, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, p. 9-24.
67. *Știința colaborativă*, în „Qvaestiones Romanicae”, V, Szeged, Timișoara, 2017, p. 56-63.

68. *Nume și cunoaștere*, în *Omul de cuvânt – In honorem Gheorghe Chivu*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017, p. 257-262.
69. *Arvinte Vasile*, în *Enciclopedia literaturii române vechi*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2018, p. 73a-74a.
70. *Ioan Caproșu*, în *Enciclopedia literaturii române vechi*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2018, p. 180a-181a.
71. *Decalog*, în *Enciclopedia literaturii române vechi*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2018, p. 308b-309b.
72. *Șapte taine*, în *Enciclopedia literaturii române vechi*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2018, p. 859a-860a.
73. *Aparenta contrarietate*, în „Diacronia”, nr. 7, 2018, A97, p. 1-8.
74. *Entre reductionnisme et antipositivisme*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, 15/1, 2018, p. 11-16.
75. *The Name Giver*, în *Onomastics between Sacred and Profane*, O. Felecan (ed.), Wilmington, Malaga, 2019, p. 59-74 (coautor Adina Chirilă).
76. *Fonetismele poruncii*, în *Omagiu Profesorului Grigore Brâncuș*, Chivu, Gh., Vătășescu, C. (ed.), București, 2019, p. 143-152 (coautor Adina Chirilă).
77. *Le lieu d'articulation et les habiletés articulatoires dans une perspective évolutive*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, 15/2, 2018, p. 7-110, republicat în „Revue Roumaine de Linguistique”, 1/2019 (LXIV), p. 29-82.
78. *Iluziile metaforei*, în *După-amiezi culturale la Vaslui*, Limes, 2018, p. 105-131.
79. *Ideologia neodarwinistă*, „Diacronia”, 9, 2019, A129, p. 1-21 (coautor Adina Chirilă).
80. *Traducere și limbă*, „Atelier de traduction”, *Cent ans de traduction en langue roumaine*, no. hors série, 2019, p. 345-349.
81. *Translation. Confines and Limitations*, Boldea, I., Sigmirean, C. (ed.) (2019). *Identity and Dialogue in the Era of Globalization: Language and discours*, Tîrgu-Mureș, p. 11-15.
82. *Bilingualism – to Term through Concept*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, 16/2, 2019, p. 7-46.
83. *Evoluționismul Parabolelor*, „Diacronia”, 10, 2019, A147, p. 1-9 (coautor Adina Chirilă).
84. *Știința dogmatizată și știința sinergizată*, „Journal of Romanian Literary Studies”, 19, 2019, p. 41-46.
85. *The Stories of Favouing. Genesis 4, 4-5*, „Belas Infieis”, 9, 3, p. 89-101, 2020 (coautor Adina Chirilă).
86. *Genèse 4, 4-5: histoire d'un biais de traduction*, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, seria Philologia, 4, 2020, p. 159-172 (coautor Adina Chirilă).
87. *The metaphor, between splendour and frailty*, „Diversité et identité culturelle en Europe”, 17/2, 2020, p. 7-16.
88. *Biosocialitatea structurilor audio-articulatorii*, „Tradiție și continuitate. Magiștri și discipoli (perspective literare, sociale, culturale)”, Editura Universitaria, Craiova, 2020, p. 21-27.
89. *Haosul hazardului sau cosmosul determinismului?*, „Diacronia”, 12, 2020, A167, p. 1-16.
90. *Considerations on the emergence of human language*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, tome 18/2, 2021, p. 7-56.
91. *Considerații sintetice asupra originii și apariției limbajului uman*, în „Diacronia”, 14, 12 decembrie, 2021, A187, 1-12; doi: 10.17684/i14A187.ro.
92. *Filologia și literele*, în „Limba română”, LXXI, 1-2, 2022, 85-94.
93. *Libertatea a fost înaintea Dreptului*, în Tec, L., Badea, G.I. (2023). *Libertatea culturii. Cultura libertății*, Timișoara, p. 91-97.
94. *Metafora ca slăbiciune*, în „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie”, XVI, 1-2, 2023, volum omagial Florica Dimitrescu, 268-276.
95. *Norma lingvistică*, în Dragomirescu, A., Mîrzea Vasile, C., Moroianu, C., Nedelcu, I., Vasilescu A. (ed.) 2023. *Rodica Zafiu, lingvista, profesoara, colega, prietena*, p. 411-436.
96. *Despre gesturi*, în Lia Brad Chisacof, Simonna Nicolae, Cătălina Vătășescu (ed.), 2024. *Zamfira Mihail Omagiu*, p. 367-374.
97. *Reality and its modes of knowledge*, în „Diversité et identité culturelle en Europe”, tome 22/2, 2025, p. 23-28.

VII. RECENZII

1. Kiraly Francisc, *Contacte lingvistice. Adaptarea fonetică a împrumuturilor românești de origine maghiară*, Editura Facla, Timișoara, 1990, 240p., în AUI XL (1994), p. 119-122
2. *Codex Sturdzanus*. Studiu filologic, studiu lingvistic, ediție de text și indice de cuvinte de Gheorghe Chivu, Editura Academiei Române, 1993, 522p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 119-120
3. Ion Gheție, *Introducere în dialectologia istorică românească*, Editura Academiei, București, 1994, 171p., în AUI, XLI/XLII (1995-1996), p. 120-123
4. Haralambie Mihăescu, *La Romanité dans le sud-est de l'Europe*, Editura Academiei Române, 1993, 600p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 123-127
5. Giuliano Bonfante, Larissa Bonfante, *Limba și cultura etruscilor*, traducere și note de Dan Slușanschi, Editura Științifică, București, 1995, 223p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 133-135
6. I.I. Russu, *Obârșia tracică a românilor și albanezilor. Clarificări comparativ-istorice și etnologice*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, 211p., în AUI XLI/XLII (1995-1996), p. 137-141
7. Constantin Frâncu, *Geneza limbii și poporului român*, Editura Demiurg, Iași, 1997, 111p.+7pl., în AUI XLIII (1997), p.257-260
8. Ioan Lobiuc, *Lingvistică generală*, Institutul European, 1997, 294p., în AUI XLIII (1997), p.264-265
9. *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars V Deuteronomium*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1997, în AUI XLIII (1997), p. 272-274 (în colaborare cu Aurelia Merlan)
10. Gheorghe Chivu, Mariana Costinescu, Constantin Frâncu, Ion Gheție, Alexandra Roman Moraru, Mirela Teodorescu, *Istoria limbii române literare. Epoca română veche (1552-1780)* Editura Academiei Române, București, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 185-186
11. Alexandru Andriescu, *Studii de filologie și istorie literară*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 189-190
12. Ioan Oprea, *Terminologia filozofică românească modernă*, Editura Științifică, București, 1997, în AUI XLIV/XLV (1998-1999), p. 197-199
13. ***Biblia sau Sfânta Scriptură, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli***, București, 2001, în AUI LI (2005), p. 466-468
14. Vasile Arvinte, *Român, romînesc, România*, Bacău, 2002, în AUI LIII (2007), p. 501-503
15. ***Institutiones Linguae Valahicae*** Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină, Ediție critică de Gheorghe Chivu, Revizia și traducerea textului latin de Lucia Wald, Editura Academiei Române, București, 2001, în AUI LIV (2008), p. 246-248
16. Gr. Brâncuș, *Expresie populară în ciclul La Lilioci de Marin Sorescu*, București, Editura Academiei Române, 2014, 173p. (în colaborare cu Adina Chirilă), în „Limba română”, LXIV, 2015, nr. 3, iulie-septembrie, p. 431-434
17. Gh. Chivu, *Vechi texte românești Contribuții filologice și lingvistice*, Editura Academiei Române, București, 2015, 310p. (în colaborare cu Adina Chirilă), în „Analele Universității «Alexandru Ioan Cuza», din Iași”, In Honorem Constantin Frâncu, seria III.e, Lingvistică, LXII (2015), p. 271-274.
18. Lucia Wald, *Progresul în limbă*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași, 2017, 346p. (în colaborare cu Adina Chirilă), în „Diacronia”, 6, 30 sept, 1-5.
19. Ioan Piuaru-Molnar. ***Deutsch-Walachische Sprachlehre. Gramatică germano-română***. Viena, 1788. 2 vol. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018, în „Diacronia”, 9, 2019, A139 (coautor Adina Chirilă).

VIII. COMUNICARI ȘI CONFERINȚE

1. O ipoteză interpretativă asupra înțelesului sintagmei paulinice **a vorbi în limbi**, comunicare susținută la „Colocviul internațional de științe ale limbajului”, Suceava, ediția a III-a, 13-15 octombrie 1995
2. *Observații asupra conceptului ‘chemare’*, comunicare susținută la „Sesiunea anuală de comunicări științifice a Universității „Petre Andrei”, ediția a IX-a, Iași, 21-23 mai, 1999
3. *Opțiune și greșală în traduceri românești ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, comunicare susținută la „Colocviul internațional de științe ale limbajului”, Suceava, ediția a V-a, 15-16 octombrie 1999
4. *Aspecte ale transcrierii vechilor texte românești*. CPB, comunicare susținută la „Zilele Universității «Al. I. Cuza» Iași”, 29 octombrie, 1999
5. *Chestiunea începuturilor limbii române literare*, comunicare susținută la „Zilele Casei Dosoftei”, Iași, 8 decembrie 2000

6. *O nouă ediție a Paliei de la Orăștie*, comunicare susținută la „Zilele Universității «Alexandru Ioan Cuza» Iași”, 28 octombrie, 2006
7. *Relația dintre elementul maghiar și cel slavon în limba română*, comunicare susținută la Simpozionul Internațional „Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice”, organizat de Institutul de Lingvistică al Academiei Române, Iași, 19-21 IX, 2007, http://iit.iit.tuiasi.ro/philippide/pages/manifestari_stiintifice.html
8. *Palia de la Orăștie, cea dintâi versiune românească a textului sacru*, conferință de plen susținută la Simpozionul „Cartea Cărților”, ediția a VIII-a, cu tema „Monumente ale culturii eclesiastice românești”, organizat de B.C.U.T., Facultatea de Litere, Istorie și Teologie și Mitropolia Banatului, Timișoara, 30, mai 2008
9. *Relația dintre sursele traducerilor biblice și concepția de la baza acestora*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția I, Iași, 5-6 decembrie, 2008, <http://cntdr.ro>
10. *Biblia de la 1688. Aspecte ale traducerii*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a II-a, Iași, 13-14 noiembrie, 2009, <http://cntdr.ro>
11. *Actul traducerii textului sacru. Constrângeri și libertăți*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Perspective contemporane asupra lumii medievale”, ediția I, Pitești, 4-6 decembrie, 2009, <http://www.upit.ro/index.php?i=2076>
12. *Criteriul diacronic în structurarea normei literare*, comunicare susținută la Colocviul „Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze”, ediția a 9-a, 4-5 decembrie, București, 2009
13. *Traducerea ca literă și glosa ca spirit*, conferință de plen (key-note speaker) susținută la Conferința Internațională „Limbă și literatură – repere identitare în context european”, Pitești, 4-6 iunie, 2010, <http://www.upit.ro/index.php?i=2125>
14. *Între aspectul scris și cel cultivat al limbii române vechi*, comunicare susținută la a IV-a ediție a Simpozionului Internațional de Lingvistică a Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti” al Academiei Române, 5-6 noiembrie 2010
15. *Asupra unei traduceri din Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a III-a, Iași, 12-13 noiembrie, 2010, <http://cntdr.ro>
16. *The Constant Character of the Hungarian Influences on the Romanian Language*, comunicare susținută la ediția a II-a a Colocviului Internațional „Limba română – abordări tradiționale și moderne”, Cluj, 6-7 mai, 2011, http://www.lingv.ro/resources/scm_images/Colocviu-Cluj-2011.PDF
17. *Deci*, conferință de plen susținută la ediția a 8-a a Conferinței internaționale „Limbă și literatură - repere identitare în context european” a Facultății de Litere a Universității din Pitești, 17-19 iunie, 2011 <http://www.upit.ro/index.php?i=2395>
18. *Termeni aparținând câmpului semantic ‘a educa’. O perspectivă diacronică asupra procesului*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția a IV-a, Iași, 10-12 noiembrie, 2011, <http://cntdr.ro>
19. *Filologia în Universitate*, moderator și conferențiar în cadrul mesei rotunde organizate la Colocviul „Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze”, ediția a 12-a, 14-15 decembrie, București, 2012
20. *Celălalt*, comunicare susținută la Conferința Internațională de imagologie, „Identitate și alteritate culturală în timp”, Miercurea Ciuc, 19-20 aprilie, 2013, organizată de Universitățile Sapienția, din Miercurea Ciuc și BTK, din Debrețin, <http://ghik.csik.sapienția.ro/ro/stiri/imag4konf>
21. *Filologia ca detectivistică*, conferință susținută la Conferința Internațională în domeniul Filologie, la Universitatea „Ștefan cel Mare”, din Suceava, 25-26 iunie, 2013
22. *Renașterea filologiei*, conferință susținută la Colocviul Național *Literatura română veche. Priorități ale cercetării actuale*, organizat de Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București, 27-28 iunie, 2013
23. *Bonomia stilului la Sextil Pușcariu*, conferință de plensusținută la Conferința Internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, Ediția I, organizată de Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj, 12-13 septembrie, 2013
24. *The traveler befits silence. Othernes perception of the current Swedish society*, comunicare susținută la cea de-a VI-a conferință de studii baltice și nordice „Historical Memory, the politics of memory and cultural identity: Romania, Scandinavia and the Baltic Sea region in comparison”, Constanța, 22-23 mai, 2015, <http://arsbn.ro/annual-conference-2015.htm>
25. *Aparența realității în raport cu puterea simțurilor, slăbiciunea gândirii și forța cuvîntului*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Latinitate - Romanitate - Românități”, Ediția a XIV-a, Universitatea „Valahia”, Tîrgoviște, 29-31 mai, 2015

26. *Consecințe ale tensiunii dintre limbă și gândire*, comunicare susținută la Conferința Internațională „Limbă și literatură - repere identitare în context european” a Facultății de Litere a Universității din Pitești, 12-14 iunie, 2015
27. *Sextil Pușcariu - Neogramaticul*, conferință de plen susținută la Conferința Internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, Ediția a II-a, organizată de Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj, 10-11 septembrie, 2015
28. *Autoritatea în știință*, conferință de plen susținută la Conferința Națională „Limbă, Literatură, Comunicare”, a Departamentului de Românistică al Facultății de Litere de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași, 20-21 noiembrie, 2015
29. *Știință și autoritate*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Latinitate - Romanitate - Românită”, Ediția a XV-a, Universitatea „Valahia”, Tîrgoviște, 25-30 mai, 2016
30. *The authority in science*, conferință de plen susținută la International Conference „Beliefs and Behaviours in Education and Culture”, Timișoara, 23-25 iunie, 2016, <http://www.dppd.uvt.ro/bbec/>
31. *Colaborarea în știință*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Comunicare și cultură în România europeană”, ediția a V-a, Imaginarul cultural și lingvistic în România europeană, 24-25 iunie, 2016, Timișoara
32. *Gheorghe Chivu – filologul cumpănit*, discurs rostit cu prilejul acordării titlului **Doctor honoris causa**, Profesorului Gheorghe Chivu, Universitatea „Valahia”, din Tîrgoviște, martie, 2017
33. *Lingvistica – parte sau întreg?*, conferință de plen susținută la Conferința Internațională de Științe umaniste și sociale „Creativitate, Imaginar, Limbaj”, ediția a IV-a, Craiova, 19-20 mai, 2017
34. *Între reduccionism și antipozitivism*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Latinitate - Romanitate - Românită”, Ediția a XVI-a, Universitatea „Valahia”, Tîrgoviște, 25-29 mai, 2017
35. *Perspectivă și metodă*, conferință de plen susținută la Conferința Internațională „Limbajul științelor și știința limbajului”, Universitatea „Ovidius”, din Constanța, 10-11 iunie, 2017
36. **Baza de articulație – un concept necesar, dar neclar**, conferință susținută la Centrul de Lingvistică teoretică și Aplicată al Facultății de Litere a Universității din București, 16 noi., 2017
37. *Un arbitru al spiritului*, discurs rostit cu prilejul acordării titlului **Doctor honoris causa**, Profesorului Petre Gheorghe Bârlea, Universitatea „Valahia”, din Tîrgoviște, noiembrie, 2017
38. *Traducere și exegeză*, comunicare susținută la Conferința Națională „Text și discurs religios”, ediția IX, Rodna, Bistrița-Năsăud, 10-12 mai, 2018, <http://cntdr.ro>
39. *Baza de articulație*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional „Latinitate - Romanitate - Românită”, Ediția a XVII-a, Universitatea „Valahia”, Tîrgoviște, 24-28 mai, 2018
40. *Limba ca produs al evoluției*, conferință de plen susținută la Conferința Internațională „Text, Context, Pretext”, Craiova, 17-18 mai, 2019
41. *Hipercorectitudinea ca exercițiu lingvistic*, conferință de plen susținută la Colocviul internațional „Latinitate – Romanitate – Românită”, ediția a XVIII, Tîrgoviște, 23-27 mai, 2019
42. *Știința dogmatizată și știința sinergizată*, comunicare susținută la Conferința Internațională de Studii Românești, ediția a IV-a, Iași, 3-5 oct., 2019
43. *Exigențele științei*, conferință Workshop-ul despre teoria lingvistică, organizat de Facultatea de Litere a Universității din București, 21 noi., 2019
44. *Necesitatea perspectivei evoluționiste pentru științele umaniste*, conferința de plen susținută la Conference for Young Philological Researchers. New Methodological Directions and Perspectives in Literary and Linguistic Studies, Sibiu, 22-24 oct., 2020
45. *Știința netorsionată*, conferință de plen susținută la Conferința „Aspecte etice în formarea viitorilor specialiști”, Universitatea din București, 8 XII, 2023
46. *Onomatopeea și interjecția*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional Latinitate, Romanitate, Românită, ed XXIII, *Contacte cultural-lingvistice. Perspective diacronice și sincronice*, Tîrgoviște, 20-22 IX, 2024
47. *Realitatea și cunoașterile ei*, conferință de plen susținută la Colocviul Internațional Latinitate, Romanitate, Românită, ed XXIV, *Tradițional și modern în cultura românească și universală*, Tîrgoviște, 24-26 X, 2025
48. *Exercițiul traducerii și vechiul aspect literar românesc*, conferință susținută în data de 11 decembrie, 2025, la Secția de Filologie și Literatură română a Academiei Române, în cadrul ciclului *Limba română și relațiile ei cu istoria și cultura românilor*

IX. ARTICOLE PUBLICATE IN REVISTE DE CULTURA

1. *Între Ruah și Pneuma*, în „Astra”, anul II, nr. 6 (10), Brașov, 1999, p. 50-53.
2. *Biblia de la 1688. Momentul cultural și lingvistic*, în „Contraste”, nr. 1-3, Iași, 2003, p. 47-48, și în „Convorbiri literare”, CXXXVII (2003) s.n., septembrie, p. 59-60.
3. *Traducerea ca formă de achiziție a conceptelor și mentalităților*, în „Tabor”, nr. 2 anul III, mai 2009, Cluj, p. 52-57.
4. *Vita Magistra Historiae*, în „Însemnări ieșene”, seria a III-a, an II, nr. 1/2010, p. 58-64.
5. *Traducerea ca literă și glosa ca spirit*, în „Tabor”, nr. 4, anul IV, iulie, 2010, p. 53-61.